Ч. 62 (11.030). Львів, неділя 20. березня 1927. Pocztowa opłata załacone ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Протест Закарпаття.

Львів, 19. березня 1927.

Чеська влада, довівши до порозуміння і притягнувши до парляментарного співробітництва німецьких аграріїв і християнських суспільників та католицьку словацьку партію під проводом Глінки, приступила до основної реформи адміністрації в цілій державі, до чого приготування велися здавна. Проєкт цеї реформи предложено пражському парляментові і вона має вигляди, правда, з ріжними змінами, бути принятою.

На основі цього проєкту ціла Чехословаччина малаб бути поділена на чотири краї: Чехія (Богемія за австрійських часів), Моравія зі Шлеськом, Словаччина і Закарпаття (офіціяльно: Підкарпатська Русь). Кожний з тих країв матиме своє заступництво (краєвий сойм), дві третини якого вибиратимуть горожани краю, а одну третину заіменує правительство. Для Закарпаття у проєкті передбачено заступництво в складі 18 членів з осідком у Мукачеві. На чолі заступництва стояв би краєвий президент. Заступництво було би другою інстанцією, бо першою був би округ, що мав би також своє заступництво (18—36 членів) під проводом окружного начальника. Компетенція округів і країв була би доволі широка, одначе як краєве, так і окружне заступництво було би тільки дорадчим органом і політичними справами не займалось би. Центральне правительство могтиме розвязати заступництво і розписати нові вибори, коли захоче. Виборчі права малиб горожани після скінчення 24. року життя.

Читачі наші вже знають, яку бурю протестів викликав цей проєкт на Закарпатті після його оголошення, а зокрема та його постанова, що передбачувала столицею краєвого представництва не дотеперішню столицю Ужгород, але місто Мукачів. Ці протести й обурення населення зрозумілі, бож перенесення столиці Закарпаття до Мукачева однозначне з відданням Ужгороду з околицею на поталу щораз сильніше зростаючих словацьких впливів і нічим неоправданих посягань. Словаччина і так неправно загарбала цілу Верховину, а саме Ужанщину, Земплинщину, Шарищину і Спишину, де 200.000-е українське населення не може добитися навіть своєї рідної школи, не кажучи вже про політичні права.

Проти цього проєкту виступили солідарно всі політичні партії Закарпаття, бож ця країна має загарантовану міжнародніми договорами автономію, а в проєкті чсл. уряду про автономію не сказано ні слова. Ясно, що чеський уряд забажав під плащем нового адміністраційного поділу держави погребати раз на все автономію Закарпаття і таким чином перевести повну його уніфікацію з іншими складовими частями держави. Постанову про намірене перенесення столиці Закарпаття до Мукачева вставлено по всякій правдоподібности на те, щоб запрягти ціле населення Закарпаття до боротьби за столицю і таким робом відвернути його увагу від далеко важнішої справи: від наміру Праги вбити цим законопроєктом автономію Закарпаття.

Цей свій зручно придуманий плян Прага в значній части здійснила, бо справді загал закарпатського населення змобілізувався до боротьби за столицю, спускаючи з очей справу ломання цим пражським законопроєктом свято й торжественно загарантованої автономії. Що так воно є, виходило би з того, що в останнім часі під впливом тих різких протестів, до яких прилучилися й закарпатські еміґранти в Америці, чеські офіціяльні круги пішли нібито на уступки, погоджуючись на полишення столиці Закарпаття в Ужгороді. За цим заявилася однодушно й 8-членна комісія, в якій засідає по одному представникові з кожної коаліційної партії, які творять разом ч-сл. уряд.

Наші провідники й одвічальні за долю Закарпаття політики мусять напружити всі свої сили й енерґію на те, щоби при нагоді адміністраційного поділу Чехословаччини заґарантовані автономні права українського Закарпаття не були в нічому нарушені. Це їх обовязок перед історією і перед цілим українським народом. **(Ін.)**

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

III.

Всяке диво, навіть чудо мусить мати свою причиновість, своє уоснування. Мало його без сумніву й українське диво. Ще в девядесятих роках Юліян Бачинський виступає зі своєю „Україною ірредентою", всупереч Драгоманову, на перекір його політичному світоглядові доказуючи неминучість зросту сепаратистично-незалежницьких тенденцій на Україні. Десять літ пізніше РУП (революційна українська партія) в основу своєї програми, пропаганди і діяльности ставить постулят самостійности України. Але її головна спадкоємниця: УСДРП (українська соціяльно-демократична робітнича партія) затемнює цей чоловий політичний постулят, замінюючи його автономічним кличем і розводячи живу і широку пропаґанду в його користь. В революції 1905—6 рр. УСДРП виступає не лише як самостійний, але й як важливий, позитивний, авторитетний і активний чинник. Столипінська реакція важко налягла на все українське життя, а найважче відбилася на УСДРП, як партії, яка вже оперувала масою (маючи до 6.000 орґанізованих членів політично і в професійних орґанізаціях). Після кількох літ, проведених на безплідних внутрішніх розбіжностях, УСДРП консолідувалася тим більше, чим ближче було до війни. Мала вона значний політичний капітал, деяку партійну і політичну літературу (між іншим обґрунтовану розвідку М. Порша про автономію України).

З вибухом війни вона проявила досить живу діяльність на Україні і в центрах російської держави (Петербурзі і Москві), ведучи противоєнну пропаґанду та підготовляючи революцію. Кожна відозва УСДРП кінчалася стереотипною фразою: „Нехай живе російська федеративна республика! Нехай живе автономія України!" Цей сакраментальний клич став складовою частиною українського політичного світогляду. Була це ідейна гіпотека УСДРП та її національно-демократичних суперниць (радикально-демократичної партії, опісля тов. українських поступовців, а вкінці соціялістів-федералістів), гіпотека, якої довго не могла вона позбутися, навіть після розвалу царської імперії і зросту незалежницьких тенденцій. УСДРП мала свої орґанізації і в Петрограді, особливо між військом. Волинський полк, що перший приєднався до революції і рішив долю царату, оставав під впливами української соц.-демокр. орґанізації в Петрограді. Він і виступив з побідним прапором революції, на якому писався напис: „Хай живе федеративна республика і автономія України!" — з написом, невільничо перенесеним на полотно прапора з летючок УСДРП.

Розуміється, що на формування політичного світогляду Наддніпрянщини в самостійницькому напрямку помітний вплив мала й Галичина, де всі українські партії в основу своєї максимальної програми поклали постулят самостійної і соборної України. Тут проводила свою діяльність і передвоєнна наддніпрянська еміґрація (головно з рядів УСДРП), тут вів свою вперту і послідовну сепаратистичну пропаґанду Дм. Донцов. Особливо студентська молодь в Галичині, починаючи від перших літ XX. ст. постійно, видвигала справу незалежности і соборности України, а II-ий всеукраїнський студентський конґрес у Львові (в р. 1913) поставив її вже на порядок дня, не як теоретичну ідею, але як насущну актуальність. На жаль, галицько-українські політичні партії у найважнішій хвилі заломилися. А саме в дні 19. жовтня 1918, коли треба було ясно, виразно, недвозначно виставити не лише відірваний постулят державности, але проклямувати безкомпромісовий постулят незалежности і с о б о р н о с т и України, галицько-українські партії, вірніше: тодішні керманичі Української Парл. Репрезентації, чи там Української Нац. Ради, не оправдали почесної назви Галичини, як українського Піємонту.

Тоді, як УСДРП, найсильніша і найпозитивніша великоукраїнська партія, що зродилася з РУП, на першому пляні поставила справу автономії України, націоналістична група РУП, що перетворилася спершу в українську народню партію, а опісля в часі революції в партію соціялістів — самостійників, твердо зберігала самостійницьку платформу. При цій нагоді годиться в десятиліття політичного відродження України спомянути „не злим, тихим словом" величню і трагічну постать провідника великоукраїнських самостійників пок. Миколу Міхновського. Він один з небогатьох непохитно вірив у самостійну Україну. До війни працював в напрямку усамостійнення українського життя. З вибухом революції він один знав, що нам є на потребу. В революційній добі, серед нечуваного підйому мас і їх пристрастей рішає орґанізована сила. Ідеям противставиться не лише духову силу, не лише порив, не лише навіть найбільш однодушні бажання, але й силу ф і з и ч н у, збройну, орґанізовану, дисципліновану, яка розпоряджає всіми засобами, щоби стати екзекутивою голошених ідей. Тому то пок. М. Міхновський на самому початку голосив конечність негайного створення української армії, надиханої самостійницькими змаганнями, здатної противставитися ворожим внутрішнім і зовнішнім силам. Всі кличі про окремі Українські Установчі Збори (конституанту), всі самостійницькі тези були без значіння, якщо не було сили, яка моглаб стати на їх сторожі і правосильности їх рішень. Пропаґанда пок. Міхновського, ведена під фірмою Військового Клюбу ім. Полуботка, приймалася в широких масах. Звідусіль напливали військові відділи, готові злитися в одну, суцільну українську військову силу. На жаль, соціялістичні партії, заворожені своїми абстрактними теоріями й теоремами, всякими способами саботували творення української військової сили. З тяжким трудом повстав український полк ім. Хмельницького, а опісля полк ім. Полуботка. Дальше творення українських полків загаювалося. Аж коли на полк Полуботка, що виїзджав з Києва на фронт підступно напали російські відділи, українська соціялістична демократія зрозуміла потребу творити власну військову силу, зрозуміла величню думку Міхновського. Та було вже запізно. Розпочинався розвал великої армії, поширювалася анархізуюча більшовицька пропаґанда, а одночасно творилася червона ґвардія, яка опісля перша звернулася проти українсько „контрреволюції".

Пок. Міхновський, усунений з широкої політичної арени, хоч може єдиний з тих, що могли силою своєї небуденньої індивідуальности надати правильний напрям і хід назріваючим подіям, ніколи не покидав терену боротьби, не уступав з арени, на якій ішли кріваві змагання за волю України. Переслідований і цькований, як дика звірина, окружений ворогами, висліджуваний чрезвичайкою, прибитий і виснажений, втративши рівновагу духа, покінчив зі собою, не будучи в силах, як казав у передсмертній записці, знести „жидівського панування" над Україною.

Вже з цих коротких, принагідних заміток ясно, що українське диво з 1917 р. базувалося на тому підземному, для ока пересічного, тимбільше постороннього глядача невловимому українському житті, що відбувалося під поверхнею життєвого процесу. Його слабкою відбиткою й еманацією була тільки українська преса, культурна творчість, кооперативний рух, українські фракції в першій і другій Думі, українська демонстрація в Києві в 1914 р. (з нагоди Шевченківського року) то-що. І коли прийшов 1917 рік, коли заіснували пригожі для прояви скритих і приборканих сил умовини, цілий світ здивовано й недовірчиво зустрів українське диво.

Red. Czasop. „Dilo". Pr. 112/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 50 z dnia 17. marca 1927 roku pod tytułem: „Schione Lokarno" w ustępie między słowami: ohazowyćkim Metternichom... aż Cz pomnio zawiera znamiona zbrodni z § 65a) u. k., uznał do dnia 16. marca 1927 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów, dnia 16. marca 1927.

Havel.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Жидівська кольонізація.

Голос визначного жидівського сіоністичного діяча В. Жаботинського.

В американській газеті „*Jewish Morning Journal*" появилася літом 1926 р. стаття організатора жидівського легіону в Палестині В. Жаботинського на повищу тему. Волод. Жаботинський це один з найпопулярніших нині сіоністичних діячів ревізіоністського напрямку, якого витали жиди між иншим недавно і у Львові, де він спинився коротко в часі своєї подорожі по Польщі. Висловлені В. Жаботинським погляди дуже річеві, а крім того далеко не покриваються з загально-принятими серед жидівства поглядами на справи погромів і кольонізації української землі жидами. Це спонукує нас дати змогу нашим читачам познайомитися з ними в цілости. — *Ред.*

Дві телеграми надруковано майже одночасно у двох ґазетах: про те, що жид в Парижі застрілив Петлюру і про те, що совітська влада вважає потрібним „залякати" жидівську кольонізацію на Україні наслідком протестів місцевих селян. Перша вістка — правдива, другу будуть намагатися звичайно спростувати, але вона теж правдива, якщо не сьогодні, то в майбутньому. А обидві звістки внутрішньо між собою звязані, обидві є наслідком одного і тогож обєктивного історичного факту.

Петлюри я ніколи не бачив. Мої переговори в 1921 р. я вів не з ним, а з його уповноваженим у Празі — Славинським. При цій нагоді я хочу зазначити коротко, але ясно, що і сьогодня я твердо стою на договорі зі Славинським і рахую, що єдиний спосіб зменшити небезпеку погрому при наступі антикомуністичних мас на Росію—це центральна жидівська жандармерія. Але це не відноситься до моєї сьогоднішньої статті. Те, що відноситься до неї, це той факт, що ні Петлюра, ні Винниченко, ані інші видатні члени цього українського правительства ніколи не були тими, що їх називають „погромщиками". Хоч я особисто не знав, але всеж я добре знаю цей тип українського інтеліґента-націоналіста із соціялістичними поглядами. Я з ними виріс, разом з ними вів боротьбу проти антисемітів і русифікаторів жидівських й українських. Ані мене, ані інших думаючих сіоністів південної Росії не переконають, що людей цього типу можна вважати антисемітами. І це важно, бо це нас веде до головного: до глибокої правди, яку небезпечно забути, до правди, що причина лежить не в субєктивному антисемітизмі осіб, але в активнім „антисемітизмі обставин". На Україні обставини проти нас. Такі обставини утворилися історично і такими вони й залишаться. Хто був у цьому винен в 17 віці чи ми — жиди, чи поляки, чи українці, — шукати не має значіння. Сьогодня це так, сьогодня там вітає в повітрі антисемітична отрута, і цього досить, щоби розворушити атмосферу якимсь роздратованям,— чи буде то повстання, чи кольонізація, — щоб ця отрута вилилася в активну ненависть.

Хліборобська кольонізація жидів в Росії (в Німеччині, в Америці, навіть в Китаю, чи деб там не було) — це річ дуже добра. Коли вона можлива, вона принеслаб тільки користь. Таку добру річ, нпр., провели два російські автократи Олександер І. і Микола І., сто літ тому назад.

До великої війни в Росії було коло 200 тисяч жидівських кольоністів; і це був результат „утєшительнаго" пляну цих двох царів. Але Олександер і Микола проводили цю кольонізацію в инший час і при зовсім інших обставинах. В той час Україна була незаселеною. Щойно починали будувати великі міста: Одесу, Херсон та Миколаїв. „Степ" теж був наче пустеля, а села одно від другого були на віддалі двох день їзди кіньми. Це була типова країна, яка вимагала кольонізації, як тепер в Америці стейти Аризона або Монтана, де на кожний кільометер приходить одна людина. Але Україна була більше родючою. Тому то ходило особливо про кольонізацію, але не тільки жидівську; приваблювали німецьких та чеських кольоністів у розмірі більше десять разів більше, ніж жидів. При тому жидам теж давали землю. Цим ніхто не цікавився крім правительства та самих жидів.

В сучасну хвилю положення зовсім інше. Населення України тепер має 56 чол. на кв. кільометер: з одного села можна бачити друге. Вона ще не є густо населеною країною, в розумінні західно-европейськім, — але вже зовсім не подібна до країни, яка не може жити без кольонізації. І коли 200 літ тому ніхто не помічав, що країну кольонізують і ніхто не цікавився, що і хто вони, оці кольоністи, то тепер на це дивляться, як на явний процес, і тепер у кожнім куточку і на кожному кроці до цього приглядаються десятки тисяч свідків, а ці десятки тисяч і є українськими селянами.

Але найбільша ріжниця між минулим і сучасним полягає у психольогії селянина. Це торкається не лише українського селянина, але й цілої Росії. 200 років тому, він не мав влади навіть над самим собою: він був рабом, худобою, чи машиною, яка працювала, не думаючи про ніщо. Але останні 27 років розвинули в ньому особливу селянську релігію: кожний, що знає про цей край, знає цю релігію; вона дуже проста: вона є в одній фразі: „кожний шмат землі належить мені. Хоча вона сьогодня ще в руках поміщиків, але день справедливости прийде, в тоді її віддадуть мені. Але лише — мені, мені одному. При цьому не важно, чи я можу вже сьогодні використати кожну десятину; коли не мені, то дістанеться вона мойому синові, чи внукові, кому небудь з „нас" з селянського народу", бо суть цієї психольогії така: „ми селяни — окремий народ, майже окрема раса, і одна лише раса в Росії, яка чогось варта. Люде, що живуть у містах, належать до іншого людства". Слово „мужик" по російськи означає „христіянин" — „крестьянин". Цілком коротко і ясно; інші, колиб навіть ходили до церкви і розмовляли російською чи українською мовою, вони не „христіяне". Коли я про це кажу, не треба думати, що я роблю „судебноє ізученіє" глибокої масової психольогії. Цей погляд є знаним фактом і закріплений він кожним обсерватором без винятку. Це є факт, у якому 1861 року ніхто в Росії не сумнівався.

При такому настрою, чи краще кажучи при такій релігії, взагалі всяка кольонізація в европейській Росії, в очах селян є кривдою, грабіжем, ким не булиб ці кольоністи. Колиб навіть почали переселяти на Україну велику кількість російських „міщан" (мешканців міста) чи навіть масу селян, але таких, які прийшлиб з іншої місцевости Росії, напр., почали би робити масову кольонізацію „кацапів" на Україну чи „хахлів" до Великоросії, навіть це викликалоб велику ненависть, а в даному випадкові кольонізують ще крім того жидів, і як на зло на Україні, на тій Україні, що з часів Хмельницького, з часів Уманської різні, з часів Гонти, з 80-их років до 1922 року постійно була ареною погромів.

Вже літом минулого року, ми в західній Европі чули, як жалілися, що богато селянських рад отверто висловилося проти жидівської кольонізації, але потім це „спростували". Так само може тепер „спростують" звістку, яку я цитував на початку цієї статті. Про Сов. Росію можна все спростувати і все ствердити, бо правдивий дослід стану річей в такій країні є немислимий. При тамтешніх умовах, без свободи друку, без свободи слова, коли кожну людину можна вкинути у вязницю, коли вона не скаже того, що вона повинна сказати, немає навіть ніякої користи посилати когось для досліду. Я пригадую, як у 1921 р. сіоністична екзекутива післала в Москву д-ра Гідера, приємну і чесну людину: він повернувся і говорив, що жиди дуже задоволені більшовицьким урядуванням, що рав. Мазе сам йому це сказав. Це є правдою, що Мазе це сказав, але пізніше через кілька місяців приїхав з Росії другий жид, якого ми всі знаємо, найстарший друг рав. Мазе і передав від імени рав. Мазе слідуюче: — Скажіть моїм сіоністичним друзям, щоб нам більше таких людей за дослідом не надсилали. Як я можу йому сказати правду? Совіт. уряд знає-ж, що він бачився зі мною і з п. А., Б. і В. і коли він вийде і розкаже, що жидам погано, це булоб лихом не тільки для кожного особисто, але й для всіх жидів. Треба, щоб ви знали, що кожному такому дослідникові я завжди буду казати, що все добре, і то не тому, що я боюся за мої старі кістки, — але тому, що я не хочу загрожувати небезпекою всім жидам. — Так сказав рав. Мазе і так зробилаб кожна чесна людина на його місці.

(Кінець буде.)

В. Жаботинський.

Радянська Україна.

Літературне обєднання „Західна Україна".

Перед двома літами зорганізувалася була при літературному обєднанні „Плуг" секція галицьких письменників, що перебувають у Радянській Україні, під назвою „Західна Україна". Перед роком оформилася ця секція в окрему незалежну від „Плуга" організацію. Одначе не могла вона розвинути більшої діяльности літературно-організаційного характеру тому, що не мала затвердженого статуту. Цього року нова організація дістала затверджений урядом статут і приступила до праці на ширші розміри. На Великій Україні має вона два більші осередки: Київ і Харків.

Дня 7. березня ц. р. відбулися в Київі перші на основі статуту загальні збори спілки, на яких вибрано центральний комітет. На зборах виголосив поет Д. Загул обширний реферат на тему: „Про літературні організації України та місце „Західної України" серед них". Збори рішили нав'язати тісний контакт з новоосновою організацією „Всеукраїнська Спілка Пролетарських Письменників", до якої вже належать деякі галичани, члени обєднання „Західна Україна". Звіт з дотеперішньої діяльности „З. У." складав Атаманюк. Збори рішили далі скликати зїзд усіх членів спілки в жовтні 1927 р. На теперішніх зборах вибрано Центральний Комітет „З. У." в такому складі: С. Семко, голова; Д. Загул і М. Левицький (Харків), заступники голови; В. Атаманюк, секретар; Р. Заклинський, скарбник; А. Шмігельський (Харків) та І. Ткачук (Дніпропетровськ), члени управи. — До ревізійної комісії вибрані: С. Канюк, М. Кічура, М. Козоріс. — До редакційної колеґії ввійшли: І. Ткачівський, Д. Рудик, Д. Загул, В. Атаманюк.

Намічено плян найближчої праці такого змісту: а) влаштувати вечір-мітинг з приводу акту 14. III. 1923; б) підготовити зїзд „З. У."; в) виготовити альманах „Акт 14. березня 1923 р."; г) подбати про заснування видавництва та видання творів членів „З. У."; ґ) подбати про закріплення за спілкою „З. У." будинку при вул. Раковського 30 б, що його Київський Міськомгосп у формі сприяння поліпшенню умов житла письменників віддав мин. року в аренду представникам спілки „З. У." Крім того доручено всім членам і далі брати участь в західньо-українській пресі та в українських виданнях на еміґрації.

(За „Пролетарською Правдою").

Відпустка Чубаря.

„Вісти" з 8. березня приносять коротенький комунікат такого змісту: „Вчора виїхав на відпустку голова Ради Народніх Комісарів і Економічної Наради В. Чубар". Що це за відпустка і чому вона саме тепер почалася, в розгарі приготувань до Всесоюзного і Всеукраїнського зїзду Рад, і коли в складі харківського уряду зайшли такі поважні зміни, невідомо. Можливо, що це політична відпустка, з якої такі достойники на свої становища вже не вертають.

Хлібоїдське зборовище.

Відбулося воно 16. ц. м. і у Львові в салі „Гвязди". Взяло в ньому участь біля 30 людей. Провідником хлібоїдського крякання був о. Залітач, директор семинарії СС. Василіянок в Яворові. Секретарював залізний правник з Тернопільщини Коцюрко, що вернув перед роком з Рад. України. В президії були крім того Душеньчук, дир. Нар. Дому зі Жовкви і Гриць Щирба, управитель школи з Любачівщини. Політичну „проповідь" виголосив відомий Стовпюк зі Станиславова, а „програму" хрунівського УНС-у пояснював і викладав сам лідер д-р С. Данилович. „Подвизалися" на тім зборовищі своїми „промовами" ще такі типи: Олекса Кішак з Равщини, Дмитро Стегній зі Жовківщини, Величковський Микола зі Львова (він предложив проєкт меморіялу до воєводи Гараліха), Прінден Петро з Дрогобиччини і Кірницький Тимко зі Самбірщини.

До управи УНС-у на львівське воєвідство вибрані: М. Величковський зі Львова — головою; М. Душеньчук з Жовкви — заступником; Лотиш Іван з Ярічова секретарем; о. Залітач з Яворова, Стегній з Мацошина, Конюховський з Чижевич, Новицький зі Сянока, Кірницький зі Самбора, Кішак з Рави Руської і Щирба з Любачівщини — членами управи. Потім вибрано 6 делегатів, які під проводом д-ра Даниловича, ходили складати чолобитню воєводі Гараліхові. Зборовище рішило між иншим скликати до Львова хлібоїдський конґрес.

Ось так за уряду „санації" намагається хлібоїдщина симулювали організацію та деморалізувати українських селян, находячи від „моральних санаторів" не лише моральну підтримку.

З Театру.

„Графиня Маріца".

Давати оперетку на нашій сцені в нинішніх обставинах — на це треба неабиякої відваги, поминаючи вже матеріяльне ризико. Ні салі, ні декорацій, ні відповідних сил, ні потрібних грошей! Як же прикро признатись до цього, але ми — галицькі українці — на полі театрального мистецтва йдемо семимилевими кроками... назад. Кожна нинішня вистава якогось напіваматорського чи навіть професійного театру викликує в нас почуття стиду за себе самих. Стараємось розпучливий стан оправдувати повоєнними обставинами, загальним зубожінням і збільшенням національних потреб, але робимо це нещиро, не переконуючи навіть себе самих. Доки такий стан потріває — нікому невідомо. Одні кажуть, доти доки не будемо мати трьох річей: салі, директора і режисера, другі додають ще до цього гроші, а треті долучують артистів і публику.

Перші три річі — думаю — всі приймуть беззастережно.

Салі, салі і ще раз салі! Те саме відноситься до директора і режисера, очевидно, беручи під увагу репрезентативний театр Галичини, а не якусь одну чи другу трупу.

Львів зі своєю салею Лисенка стоїть коли не позаду, то напевно на рівні з провінціональними містечками, де так само або трохи ліпше побудована сцена, гардероба і саля з входами та виходами. Якже при такій салі можна думати про розвиток театрального мистецтва?!...

Що-до двох останніх причин: артистів і публики, то не всякий на це погодиться.

Артистів чи кандидатів на них у нас напевно знайшов би богато і зложив би з них яку завгодно трупу та грав би які завгодно річі: від драми до опери. Але нікому їх шукати і нікому їх прогодувати, не маючи нізвідки ніяких підмог чи субсидій. Адже не богато є театрів у світі, які моглиб розвиватися, опираючи свою екзистенцію виключно на публиці.

Наша публика не така вже зла, як дехто каже і не така байдужа до театру, як загально пишеться. Вона в нічім не поступається жидівській, а певно перевищує польську. Тільки вона мусить і має право домагатися бодай мінімального вдоволення за свої гроші, хочби квиток коштував тільки 50 сот.

Доказом цього є в ряди-годи виповнена театральна саля, коли йде цікава вистава, доказом цього і остання вистава „Графині Маріци", влаштована спільними силами двох театральних гуртів: „Союзу Діячів „Українського Мистецтва" і Незалежного Людового Театру", що виповнила публикою салю Лисенка по береги.

Невеличке опізнення початку відразу добре настроїло глядачів і — маю враження — цей настрій не покинув їх до кінця вистави. Між діями не було за довгих перерв, а прибивання куліс відбувалось досить дискретно.

„Графиня Маріца" — оперетка спритного композитора Кальмана вже довго тоскався по европейських сценах, заки дійшла до львівського польського театру, а звідси у неможливих перекладах (є їх два, а один від другого гірший!) на українську сцену. Грали її вже наші театри на провінції, а отсе 15 ц. м. побачив „Маріцу" Львів.

Заголовну ролю відтворювала п. Рося Скальська, артистка знана львівській публиці з „Чеснотливої Сузанни". Від часу її попереднього виступу минуло пару літ часу і за цей час помітно змінилася на ліпше, як під оглядом голосу так і сценічної гри. Голос пані Скальської, приємний кольоратурний мецо-сопран, задовольнював ухо в сольових партіях, хоч не все вдержувався на поверхні при незіспіванім хорі і незіграній орхестрі. Артистка виробилася голосово щойно в другій дії, а в третій зискала рясні заслужені оплески, що дасться пояснити хіба нічим неоправданою тремою у першій дії.

Що-до її сценічної гри, то побажатиб артистці трохи більше темпераменту, коли грає „Маріцу" або... ліпшого режисера, який звернув би на це увагу і легко справив, спеціяльно в співаних діяльогах і монольогах.

Партнером п. Скальської був п. Вол. Весоловський, б. режисер і артист опери й оперетки в Кракові, у ролі гр. Тасіля. Артист з великими сценічними вальорами від голосу до постави включно. Спів його і гра були без закиду, а разом з п. Скальською творив знамениту пару, яка моглаб виступати не тільки в салі Лисенка.

З інших роль „Маріци" на спеціяльну увагу заслугує нетяжка, але знаменито діграна роля камердинера Пенiжека п. Блавацьким. Талановитий артист доказав ще й цим разом, що нема ролі якоїб не заграв, що вказує на його інтелігенцію і ширину спроможности.

Дуже добра була п. Сорокова в ролі темпераментної, наївної графинки Лізи, маючи за партнера п. Сороку, теж доброго в ролі Кольомана Жупана.

П. Гірняк у ролі підстаркуватого кн. Популеску переборщив трохи і до того невдатно був ухарактеризований, а п. Посацька в ролі циганки не вбилася своєю появою в память.

Роля камердинера Дзеко зовсім ...

видно не підходила п. Снєжкові, що й він доказував на протязі всіх трьох дій.

На загал беручи, вистава пройшла вдачно і глядачі вийшли вповні вдоволені. Маючи на увазі слухові враження, бо зорові, тут де правди діти, не могли вдоволитись. Поминаючи прекрасні тоалети п. Скальської не мало око чим захоплюватись. Декорації були такі бідні, що навіть обмінені зеленими папірчиками нібн-мармурові стовпи не могли їх підпомогти.

Але це постійна хиба всіх наших вистав, якої причини шукати треба не в недогляді дирекцій театрів, а в нинішніх обставинах, серед яких ці театри животіють. **П. Н.**

Студентські справи.

До відома тим, що бажалиб виїхати до Данціґу на студії.

З огляду на незвичайно тяжке, а в богатьох випадках безвихідне матеріяльне становище, в якому найшлася під цю пору велика частина українських студентів у Данціґу, Союз Українських Студентів „Основа" в Данціґу уважає своїм обовязком перестерегти перед легкодушним виїздом на студії до тутешньої Високої Технічної Школи. Богато наших товаришів, які в голоді й холоді студіювали в тутешній Високій Техн. Школі цілих вісім семестрів, стоять тепер перед кінцевими студіями й іспитами, одначе не маючи за що заплатити високих семестральних та іспитових такс, є примушені перервати свої студії.

Бо треба знати, що оплати в данціґській Високій Технічній Школі виносять на семестр около 60 дол. (шістьдесять долярів ам.); оплата за перший іспит 12 дол. (дванадцять долярів ам.). З огляду на те, що студії в тутешній Високій Технічній Школі тревають пересічно 5 (пять) літ, треба за цей час на самі тільки оплати около 64 дол. (шістьсот сорок долярів ам.). На життя треба окрім цього місячно найменше 20—25 дол., не вчисляючи сюди приборів, які треба закупити на початку студій, а на які треба около 15 дол. Студії на технічному виділі значно дорожчі.

З тих причин не повинні виїздити до Данціґу студенти матеріяльно вповні не забезпечені, бо на підмоги чи заробіток нема тут найменших виглядів.

Данціґ, 12. березня 1927 р.

За Економічно-Допомогову Комісію Союзу Українських Студентів „Основа" в Данціґу: Волод. *Зюлковський*, голова; Володимир *Гавдяк*, писар.

Бриґад. О. Букшований на волі.

Вчора, 18. березня ц. р., відбулася перед трибуналом окружного карного суду при вул. Баторія у Львові розправа проти б. команданта бриґади УСС. Осипа Букшованого. Як відомо, прокуратура обвинувачувала його за злочин шпіонажі з § 67 карного закону, не маючи на те ніяких позитивних даних. Трибуналом проводив на вчорашній розправі радн. М а є р, боронив адвокат д-р С. Ш у х е в и ч. Сама розправа тривала не довго. Прокуратор старався доказати вину обвинуваченого при допомозі теоретичних заяв військових знавців. Трибунал наслідком недостачі якихнебудь доказів провини обвинуваченого видав увільняючий вирок. Прокуратор зголосив зажалення неважности і спротивився випущенню О. Букшованого на волю. Обор. д-р Шухевич спротивився внесенню прокуратора, а трибунал чи не перший раз в такому випадку заняв становище, згідне зі становищем оборони і випустив бриґадієра Букшованого на волю.

Адміністраційна комісія.

Варшава, 18. березня 1927.

Адмін. комісія працює дальше, хоч її покинули представники нац. меншостей. До вівтірка хоче полагодити цілість самоврядних законів і предложити внесення на пленарне засідання сойму. Чи їй це вдасться, годі сказати. Так само годі передбачити, яка буде доля теперішньої бюджетової сесії.

Довіря анґл. урядові.

Льондон, 18. березня 1927.

Палата громад, після нагальної опозиції Лейбур Парті, приняла 241 голосами проти 116 внесення консерватистів на висловлення довіря урядові з нагоди великобритійської політики в Китаю.

Справа участи СРСР. в міжнародній конференції.

Берлін, 18. березня 1927.

Московський кореспондент „Льокальанцайґера" довідується, що СРСР. доти не прийматиме запрошень на міжнародні конференції, доки вони відбуватимуться в Швайцарії. Виключене теж приняття запрошення на конференцію в Букарешті або Софії. Уряд СРСР. має намір узяти участь у конференції роззброєнь.

СРСР. не переговорює з Румунією.

Варшава, 18. березня 1927.

Більшовицька агенція „Тасс" заперечує вісти про довірочні переговори між СРСР. і Румунією, які мали відбутися після ратифікації бесарабської конвенції Італією.

Проти репресійного закону.

Протикомуністичний проєкт закону на конституційній комісії.

Варшава, 18. березня 1927.

На нинішнім засіданні конституційної комісії дискутовано над внесенням ЗЛН у справі проєкту закону проти комуністів. Реферував пос. Березовський. В дискусії пос. Ч а п і н с ь к и й (ППС) доказував, що такий закон є шкідний для держави і поставив внесення перейти над ним до денного порядку. Коли стоїться на становищі репресій, то вже теперішні закони вистарчають на переслідування комуністів. Пос. П о л я к е в и ч Стр. ХЛ.) бажає доповинити згаданий проєкт закону у відношенні до фашистівсько-монархістичних орґанізацій. Посли Б а ґ і н с ь к и й (Визв.), Х р у ц ь к и й (Український Клюб), Ш і п п е р (жид) піддержують становище пос. Чапінського. Пос. Н е д з я л к о в с ь к и й (ППС.) критикує проєкт із правного боку, називає його унікатом. Навіть пос. П о п є л ь (НПР.) заявився проти проєкту. В голосуванні внесення пос. Чапінського впало. Впали також внесення про скликання підкомісії. Комісію відложено до вівтірка 22. ц. м.

Італійсько-болгарський пакт.

Париж, 18. березня 1927.

„Матен" передруковує вістку, подану білгородською „Політікою", що між Болгарією і Італією йдуть переговори в справі заключення тайного договору.

Ліґа Оборони Прав Людини і політ. вязні в Польщі.

Париж, 18. березня 1927.

Сенатор Познер і пос. Туґут конферували з президією французької Ліґи Оборони Прав Людини і Громадянина. Конференції проводив Віктор Баш. Обговорено ріжні справи, що торкаються політичних вязнів. Французька Ліґа постановила піддержати польську Ліґу Оборони Прав Людини в її змаганнях для увільнення політичних вязнів.

Вертають з нічим...

Варшава, 18. березня 1927.

Делеґати польського уряду Млинарський і Крижановський, вислані до Америки для здобуття позички, вертають з кінцем ц. м. з нічим. Представники ам. консорції домагалися контролі над польським господарським фондом, настановлення бухгальтера госп. фонду, покликання спец. заступника директора, представника консорції, який урядував би при госп. фонді.

За вбивство дитини.

Львів, 19. березня 1927.

Вчора ставала перед судом 35-літня Фр. Козакова з Любіня великого, обвинувачена за давні гріхи, а саме за вбивство дитини. Муж Козакової вирушив на війну, а за той час вона придбала собі дитину, яку зараз після уродин задушила. Присяжні 9 голосами потвердили питання щодо вбивства дитини, але одночасно 8 голосами потвердили питання про непочитальність Козакової в хвилі доконання вбивства. З уваги на те Козакову увільнено і негайно випущено на волю. Боронив її адв. д-р Шевчук.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·95. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, Ню Иорк 8·93, англійський фунт 43·45, швайцарські франки 172·13, італійські ліри 40·90, голяндські гульдени 358·20, шведські корони 238·70, австрійські шілінґи 125·79, чеські корони 26·60, німецькі марки 211·80.

Збіже.

Пшениця двірська 56·00—57·00, пшениця селянська 53·50—54·50, жито гал. 41·00—42·00, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—36, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·75—34·75.

НОВИНКИ.

— **Шкільні вісти.** 25. і 26. лютого 1927 відбувся в яворівській гімназії УПТ. „Рідної Школи" зимовий іспит зрілости під проводом кур. Янеллі зі Львова. Комісію при іспиті, як і попереднього разу, творили учителі заведення. До матури приступило сім учеників і в с і з д а л и. Зрілими проголошено: Кульбу Володимира, Івашка Романа, Микитюка Осипа, Олексина Ярослава, Фліса Остапа, Цешінського Романа і Чопика Михайла. Кур. Янеллі перевізитував також заведення. Є повна надія на дальше право прилюдности. Все у повному порядку, тільки фреквенція гімназії справді за мала. Скільки труду і змагань коштувало і коштує осягнення і здвигнення нашої гімназії, а тепер, коли вона має все, що треба, брак молоді, що користала би з науки. Гімназія ледви чи має більше як одну третю всіх учнів з яворівського повіту, а й з інших повітів має їх дуже мало. Тут не винне головно матеріяльне положення, бо інші народи по війні хіба у некращому матеріяльному положенні, а всьтаки їхня молодь горнеться масово всіма засобами до школи. Тут винні наші батьки, що не дбають про долю своїх дітей (до речі: в Яворові до державної, ще напів української державної школи ім. Т. Шевченка ходить ледви пята часть тих, що обовязані ходити), і винне тут наше народнє учительство та передові люди повіту, що не стараються приготовити відповідне число учнів до гімназії. У нас все ще вважається ця справа якоюсь приватною, а тимчасом це наш цілком звичайний національний обовязок.

— **Львів — в Австрії.** Нам попала в руки коверта з нїнєтою: У. С. Р. Р. Державне Видавництво України. Сектор періодичних видань. Харків, Сергієвська пл., Московські Ряди ч. 5 — а на ній адреса: До редакції..., Львів, А в с т р і я (що й підчеркнено!). Видно, що в Державному Видавництві України дуже журяться Західною Україною і розуміють наше положення, коли уважають нас нині ще складовою частю — Австрії.

— **Відозва польських епископів.** 25 польських епископів закінчило свій зїзд у Варшаві відозвою до всіх своїх вірних, пригадуючи їм зерна анархії сучасного життя. Є це: проєкти законодавства про цивільні шлюби та розводи, масонство, прилюдні непристойні танці та видовища, порнографічна література, релігійне сектанство і комунізм. Відозва не написана так популярно, щоби її могло зрозуміти простолюддя, ані так інтеліґентно, щоби нею могла перенятися інтеліґенція.

— **Виборчі методи.** Виборча комісія у Москві счеркнула із списків 8000 осіб, які не мають права голосувати до московського „совєту"; є це інтеліґенти підозрілі в контрреволюційних пересвідченнях.

— **Яка буде весна і літо?** Від половини 10-го віку вчені пробують відповісти точно на таке питання кожної зими на підставі своїх статистичних таблиць. А погода крутить, як лис хвостом.—Що метеорольоґ то інша прогноза. Якийсь італієць упевняє, що цьогорічна весна та літо будуть теплі, бо від 1841 р. лише 10 разів приходило зимне літо після студеної зими, а між обома порами року є звичайно гармонія доповнень. Але італійська зима була цього року вимково зимна. Американці на підставі ґольфштрому ворожать нам холод. Німці кажуть, що весна буде пізна, а літо помірковано тепле. Побачимо.

— **Прикрі історії.** 30 львівських купців дало себе „надути" одному купцеві Афиманові, який усе брав на борг, а вірили йому, бо 20 літ був чесний; врешті прийшов він до цього пересвідчення, що на чесности не можна богато заробити, а його вірителі переконались, що навіть чесне минуле не є в нинішніх часах порукою чесної теперішности. — Прикра історія, бо вязниця трапилась якомусь талановитому пророкові з Тростянця, Любекові, який по селах лічив недужих, беручи за своє знання все, що лише можна було видурити. — Прикру історію мусіли мати між собою три жінки, пігдами, зрештою елеґантно одягнені, як прилюдно на вулиці Леґіонів звели між собою порахунок пястуками.

— **Алькоголь.** Не чистий алькоголь, а денатурат можна купувати на всіх просторах польської держави тільки за карточками. Від цеї формальности вільні є всі більші міста та більші літнисська. Але й там не можна купувати більш як три літри нараз. Є це засіб, щоби простолюддя не пило шкідливої „денатурки". Рахують, що чистий алькоголь є надто дорогий, щоби ним могла біднота запиватись. Одночасно з цим розпорядком читаємо в пресі такі дві звістки: форналь з Білки шляхоцької так запився, що йдучи вночі через залізний міст розбив собі голову на смерть. — У Львові на вул. Листопада повісилась на вулиці на дереві 60-літня жінка, безнадійно привязана до алькоголю!

— **Смерть Ґартмута.** Це імя знають міліони людей в Европі. Воно пишеться на безлічі олівців, а навіть ручок, і імовірно залишиться на них, навіть по смерти їх творця. Є і такий рід слави. Ґартмут вдоволявся напевне тим, що замість бути записаним у розумних книжках, він причинявся до їх писання і був записаний на тім предметі, що записує інших.

— **Щасливі.** Це не ті, що виграють на льотерії. А ті, що виграли і не квал-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

аться відобрати нагороди. Минулого року 1. березня виграв хтось 40.000 дол. на льос 341.248 і не зголосився до цього часу. По 1000 дол. виграли 1. вересня 1926 числа 354.118, 434.643, 573.571; 2-го листопада 1926 р. 500 дол. число 277.289 і по 500 дол. 3. січня ц. р. числа 495.188 і 525.327. Крім цього є ще 55 осіб, що не зголосились дотепер за 100 долярами. Може ти, читачу, є одним з таких фільософів?

— **Катастрофи.** Біля Бордо (Франція) впав літак з двома летунами, які вбились. Два французькі летуни, що впали в околиці Мароко, до цього часу не розшукані. Біля Калькути при зударі двох поїздів 22 подорожних убитих, а 160 ранених.

— **Сучасні рекорди.** У цьогорічнім карнавалі віденська поліція видала 5300 дозволів на балі та забави — У Кольтуел (Ню-Джерзі) злодії вдерлись до вязниці, розпороли вязничу касу і забрали всю готівку. Цікаве, чи ще туди вернуться примусово. — Комітет сотих роковин смерти Бетговена призначив 20.000 фун. на приготовлення грамофонних дисків з творами композитора. — З „потребників" у німецьких вагонах украли на протязі 5 місяців 51.000 рушників. Де ти стара, славна німецька чесносте?! — 1500 вулиць у Берліні буде переіменованих. Бідні листоноші! — Дня 1. січня 1927 р. було на світі 27.073.971 ріжних самоходів на 8,074.971 більш як у 1926 р., а ще інакше: що за минулий рік світ діставав денно 8424 машин більше. Що буде за 10 літ — важко собі уявити: — Між Ленінградом і Берліном ідуть пасажирські літаки 3 і пів години.

— **Чудасії.** Професор у Гайдельберзі А. Сак дослідив дотепер 30.000 египетських мумій і пише на підставі своїх дослідів твір про шкідливість цивілізації для здоровля. — В Італії стають модними жіночі ковтки з портретом Муссолінія. — На лїцитації книжок і творів мистецтва у Відні продали одну мичку волосся Шілера за 100 шілінгів; купець перепродав її знову за 220 шіл. (380 зол.)

— **Світова всячина.** Радянський уряд виставив у Льондоні царські брилянти; катальоґ має 124 позиції; є там весільна корона, якої вживали російські царі, шлюбні діядеми, 40-каратовий рожевий брилянт і богато інших дорогоцінностей. — Японський учений Иошітомі видав книжку, в якій доказує, що баски (мешканці Піренеїв) є посвоячені з японцями. — У Римі під Капітолем почали пробивати тунель. — Еспанія святкуватиме цього року маніфестаційно соті роковини свого великого маляра Франческа Гої, що помер у 82 р. життя. — У Ніцці помер египетський князь Ібрагім Ільсмі, брат короля Фуада. — У Льондоні оснувалось величезне фільмове підприємство, яке має піддержувати англійські фільми: до орґанізації ввійшли визначні письменники та актори.

— **М. Голинський** виступає в понеділок 21. березня в опері „Кармен" на сцені львівського міського театру.

— **З кіна.** У кіні „Лев" почалась прем'єра трагікомічна фільма з Гарі Лідтке, Ліль Даговер та Еві Ева п. з. „Царевич фіялок", у 10 діях. Крім цього фарса в 2 діях.

За 10 сот. може кождий, що має звязок зі священичою родиною, і хоче жертвувати на „Дім вдів і сиріт по священиках", мати ту вигоду, що повідомляючи Комітет листівкою за 10 сот. не потребує заходитися з висилкою гроший, бо комітет, повідомлений листівкою вишле свого курсора за вкладкою. — Львів, вулиця Домініканська ч. 11.

Дописи.

Долинщина (*Виясненя в справі допису п. з. „Іде іде Зельман"*). В імя правди прошу помістити в „Ділі" отсе моє пояснення до допису в 52 ч. „Діла": В „Ділі" з дня 9. III. 1927 р. безіменний автор, очевидно інспірований о. Мик. Дерлицею, в дописі з Долинщини п. з. „Іде, іде Зельман", пишучи про слідство, ведене мною з поручення гр.-кат. Митроп. Ординаріяту проти о. Мик. Дерлиці, пароха Тростянця, яке — мимоходом кажучи — повів я на його користь, старається перед українською суспільністю понизити мою повагу і моє добре імя, зазначуючи, що мнимий поліційний конфідент Зельман по скінченім слідстві як приїхав, так відїхав з о. Шпіцером до Солукова". Це є рішучо неправда, бо я зі Зельманом не мав ніколи і не маю ніяких звязків. Чи Зельман є поліційним конфідентом, того не знаю, хоча не виключаю, бо нині все є можливе! От прим. коли я в церкві заохочував моїх парохіян до оснування в селі читальні, кооперативи й молочарні, пояснюючи, що їм того ніхто, навіть жандарми не заборонять, то поліціянт Кулечек ходив зі Зельманом по селі і випитував людей, що священик (себто я) говорив у церкві на пальствову поліцію. А справа зі Зельманом мається так: коли я критичного дня їхав до Тростянця на слідство, здибав я по дорозі в Якубівськім лісі пішки йдучого Зельмана, котрий просився, щоб його взяти на фіру. Я не відмовив (це річ людяности) і він присівся. Запитаний, чого саме їде на Тростянець, відповів, що за закупном худоби. Більше про ніщо бесіди не було. Приїхавши до Тростянця, Зельман пішов своєю дорогою, а я поїхав дальше. Чи агітував потім проти о. Дерлиці, також про це не чув я, але припускаю: колиб дійсно був агітував, то з певністю було би зійшлося більше людей, а так не було нікого. Знак отже, що ніякої посторонньої агітації не було. Зрештою — як можна припустити, — щоб я, духовник, у слідстві проти другого духовника тримав руку з долинською мафією й уживав до помочі нехриста?! Це булаб подла інсинуація! В ході слідства і з реляцій поліції, староства та воєвідства виходило, що слідство це спричинила якась стороння „чорна рука". Одначе не було це слідство політичне, а тільки ізза побирання о. Д. за високих *iura stolae*, до чого неповинна, розуміється, мішатися поліція, бо на це є влада духовна! Сам я припускаю, що слідство це виникло ізза такого факту: о. Микола Дерлиця позичив у 1925 р. одній громадянці з Тростянця, котрої муж виїхав до Америки, на рік 150 зол., а по році з процентами взяв у неї 311 зол. Це винюхала очевидно поліція і справа пішла за лихву перед повітовий суд у Долині, а скінчилася з невідомим мені вислідом в окружнім суді у Стрию. — З правдивою пошаною: *о. Семен Шпіцер*, парох і декан в Солукові.

Зі спорту.

Гасмонея — Україна.

В неділю 20. ц. м. в год. 3·30 попол. стають на площі „С-Б" проти себе: член Польської Ліґи коп. мяча Ж. К. С. „Гасмонея" і С. Т. „Україна". Дружина „Гасмонеї" стає в повному складі зі Штаєрманом і Парнесом. Заповідається інтересна гра, тому маємо надію, що українська публика заповнить численно площу „Сокола-Батька".

Літературний куток.

† Дніпрова Чайка.

13. ц. м. померла в селі Германівці українська письменниця Дніпрова Чайка (Л. О. Василевська). Останніми роками жила вона у своєї старшої дочки на селі, розбита паралїжем. Ширший загал мало що знав про письменницю. Вона не вважала себе професійним робітником пера, писала рідко та мало. В 1919 р. видала друком два маленькі томики прози, а віршів розсипаних доривочно по журналах, навіть не склала в окрему збірку. Дніпрова Чайка була незвичайно скромною людиною і не вірила в свій талант. Приятелі мусіли нераз переконувати її, щоби вислала написане до друку. Її імя зустрічаємо врядигоди і в галицьких виданнях. Революційні події 1905 1906 р. відбились у таких її творах як „Плавні горять" і „Шпаки". Є це патетичне з захоплення революцією, як явищем, що має принести перемогу поневоленим. Ось зразок такого патосу: „...серце проситься туди, серце лине в небезпеку, до страхів, до саможертви, до величної звитяги. Геть од сонного мороку, од огидного безділля! Геп туди, де ллються ріки — ріки праведної крови, де горить душа в надіях, де летять побідні іскри, а згоряюча неправда димом стелеться додолу, — де ціна життя дешева, а ціна свободи й правди піднеслася як ніколи, піднеслася над усе! Де охочі саможертви шлях широкий устеляють до вселюдського ясного щастя волі і братерства!"...

І про другу революцію співала Дніпрова Чайка у „Самоцвітах" у подібнім тоні:

„Бийте, ломіть без жалю і вагання усі старовинні здобутки неволі: тюрми, кайдани, глибокі льохи, високі мури, тісні закамарки старого життя!

У-щент, до підвалин руйнуйте.

Хай гине в руїнах все темне, лихе, все трухляве, гниле та мерзотне.

Та тільки, — руйнуючи, добре подбайте та з грузу коштовні оздоби уважно збирайте"...

Природно, що такі скромні поеми в прозі, на межі публіцистики, пропали серед дужих акордів нових, оригінальних поетів і О. Дорошкевич, що в своїй „Історії української літератури" дуже дбайливо згадував усіх, що оспівували революцію, не завсіди так талановито, як голосно, присвятив Дніпровій Чайці небогато рядків. Можливе, що щойно смерть пригадає критиці письменницю, яка мабуть залишила більшість своїх творів недрукованими. Якщо вони видержали пробу часу, пролежавши довго у хатнім затишку, їх напевне видадуть друком.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і инші.

Перестерога! Перестерігається членів Кружка і прочих світливців перед Львом Янушевичом (тепер мешкає у Львові), котрий визичує світлини і пересилає їх в закордонну пресу, нехтуючи право власности і авторства. — Кружок Світливців С.—Б. 1—1

Заходом Кружка ім. Ганни Барвінок відбудеться в неділю дня 20. ц. м. о год. 17. в школі при вул. Мохнацького 12 реферат Вп. Дир. М. Галущинського п. з. „Значіння історичної традиції". Вступ вільний. Гостям раді. — Старшина. 1750

З Товариства „Українська Бесіда" у Львові. Звичайні загальні збори Товариства відбудуться в суботу дня 9. квітня 1927 в власній домівці при ул. Руставського ч. 22. I. поверх о годині 5 по полудні, з слідуючим порядком дневним: 1) Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів. 2) Звіт уступаючого Виділу з діяльности Товариства. 3) Вибір нового Виділу. 4) Внесення і інтерпеляції. За Виділ Т-ва „Українська Бесіда" *Зенон Луцкевецький* голова, *Микола Панчук* секретар. 1746 1—2

Загальні збори філії „Просвіта" в Мельниці відбудуться 25. березня ц. р. о 2. год. попол. в салі чит. „Просвіта" з таким порядком: 1) Відправа панахиди в церкві за померших діячів просвітних о год. 12. в полудне, 2) Відчитання протоколу, 3) Звіт з діяльности, 4) Звіт касовий, 5) Уділення абсолюторії, 6 Вибір голови і членів виділу, 7) Внески і евентуалія. Мельниця 15. березня 1927. За Виділ філії „Просвіта": голова, **о. Ан. Капустинський, Д-р Д. Щуровський.** 1751 1—1

Відчит проф. Володимира Калиновича на тему: „Яких шкіл нам треба?" відбудеться в неділю дня 20. березня 1927 о год. 11. рано в салі „Української Бесіди" в „Народнім Домі", на який всіх, що цікавляться шкільництвом запрошує: **Виділ філії Учит. Громади у Львові.** 1749 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.